

Seçim, Başkanlık ve Dış Politika

31 Temmuz 2012 | 0900 GMT

Stratfor

Yazan: George Friedman

Amerikan başkanlığı hayal kırıklığına uğratan şekilde dizayn edilmiştir. Her aday gerçekleştirme gücünün ötesinde şeyler vaat etmek zorundadır. Hiçbir aday, makamın aslında ne kadar az yetkisi olduğunu ve bu nedenle seçmenlerin kendisinden fazla bir şey beklememesi gerektiğini vurgulayarak seçilmeyi bekleyemez. Bu nedenle, adaylar muhteşem, dönüştürmeye yönelik programlar vaat ederler. Kazananın gerçekte verebilecekleri, diğer kurumların, ulusların ve gerçekliklerin yapmasına izin vereceklerine bağlıdır. Vaatler ile gerçeklikler arasındaki uçurum, haddini bilmez adayları yok eder; kurucu atalarımızın bakış açısından belirtmek gerekirse, cumhuriyeti korur. Onlar genelde hükümete ve özelde başkanlık makamına güvenmemiştir.

Kongre, Yüksek Mahkeme ve Federal Rezerv Kurulu hep başkanın yurtiçi yaşam üzerindeki gücünü sınırlandırır. Bu ve eyaletlerin yetkisi başkanın gücünü, tam da ülkenin kurucularının istediği gibi sınırlar. [Önemli bir şey gerçekleştirmek için başkan](#), hükümetin diğer dallarında karar vermeyi biçimlendirecek [bir politik çıkarlar koalisyonu yaratmalıdır](#). Yine de başkanlık aynı zamanda kararlı bir kurum olarak görülür ve bu görevde

bulunan kişi baskın bir öneme sahip sayılır; işte Amerikan politik kültürünün asıl çelişkisi budur.

Dış Politika Arenasındaki Kısıtlılıklar

Başkan, [dış politikada biraz daha fazla yetkiye sahiptir](#), ancak bu sadece asgari düzeyde bir yetkidir. Kamuoyu, kongre müdahalesi ve hepsinden önemlisi jeopolitik gerçeklikler tarafından kapana kısıtılır. Bu nedenle, 2000 yılı başkanlık seçimi kampanyasında George W. Bush ulus inşası aleyhine şiddetli bir şekilde görüş bildirmiş ve göreve gelir gelmez tam da bunu yapmıştır (ve kesinlikle seçim kampanyası gezisi sırasında uyarılarda bulunmuş olduğu sonuçları elde etmiştir). İlk kampanyası sırasında dış politikasını nasıl biçimlendirdiğine bakılmaksızın, başkanlığını belirleyen 11 Eylül saldırıları olmuştur.

Benzer şekilde, Barack Obama da kampanyasını Amerika'nın hem Avrupa hem de İslam dünyası ile ilişkisini yeniden tanımlama vaadi üzerine inşa etmiştir. Hiçbiri gerçekleşmemiştir. [Obama'nın dış politikasının George W. Bush'un dış politikasından farkının eylem bakımından ne kadar az olduğu](#) geniş ölçüde ve uygun şekilde not edilmiştir. Obama farklı bir dış politikaya sahip olmayı amaçlamamış değildir, ancak başkanın istedikleri ile gerçekten olanlar çok farklı şeylerdir.

ABD başkanlarına atfedilen güç genellikle abartılır. Ancak, öyle bile olsa, liderler de dahil olmak üzere, dünyanın her yerindeki insanlar yine de bu gücü çok ciddiye alır. İnsanlar, birisinin olanları kontrol ettiğine inanmak ister. Bir ülke veya dünya kadar büyük ve karmaşık bir şeyi hiç kimsenin kontrol edemediği düşüncesi korkutucu bir düşüncedir. Dünyayı kötülük yönetse bile, hiç değilse dünyanın yönetildiğini varsaydığından dolayı, komplo teorileri bu rahatlığı sağlar. Tabii ki buna alternatif bir görüş de vardır; yani aslında hiç kimse görevli olmasa bile, dünyayı yönlendiren gayri şahsi kuvvetleri anladığınız sürece, dünyanın yine de öngörülebilir olduğu görüşü. Dünyada bir farklılık yaratabilecekler açısından bu, rahatsız edici ve kabul edilemez bir kavramdır. Bu tür insanlar açısından, dünyanın dört bir yanındaki politik anlaşmazlıklar gibi, başkanlık yarışı da çok büyük öneme sahiptir.

Son olarak, başkan Amerikan dış politikasını dönüştürme gücüne sahip değildir. Dış politikayı, bunun yerine [Amerikan çıkarları](#), dünyanın yapısı ve güç sınırları belirler.

En geniş anlamda, bugünkü Amerikan dış politikası yaklaşık bir asırdan bu yana yürürlüktedir. Bu süre boyunca, Amerika Birleşik Devletleri, savaşlarla parçalanmış Doğu Yarıküre'deki potansiyel tehditleri kontrol altında tutmak için uluslararası sistemi dengelemeye ve yeniden dengelemeye çalışmıştır. Genelde Batı Yarıküresi ve özelde Kuzey Amerika böyle olmamıştır. Hiçbir başkan çatışmanın Kuzey Amerika'ya ulaşmasına izin verme riskini göze alamamıştır.

Bir seviyede, başkanlar şunlara bel bağlamıştır: Güttükleri Batı Yarıküresi'ni çatışmasız halde tutma stratejisi önemlidir. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Amerika Birleşik Devletleri, Almanlar Atlantik deniz yollarını tehdit etmeye başladıktan ve çarın devrilmesinden sadece birkaç hafta sonra müdahalede bulunmuştur. Savaşın bu noktasında, Almanlar'ın hakim olmaya başlamasıyla, Avrupa sistemi dengesini kaybetmeye yakın gibi görünüyordu. Amerika Birleşik Devletleri İkinci Dünya Savaşı'nda da benzer bir politika izlemiş ve müdahale etmeden önce hem Avrupa hem de Asya'daki sistemin dengesiz hale gelmesine izin vermiştir. Buna tecritçilik denmiştir, halbuki bu, kendini düzeltmek için güçler dengesine dayanma ve ancak en son çare olarak müdahale etme stratejisinin basit bir tanımıdır.

Soğuk Savaş sırasında, Amerika Birleşik Devletleri, Doğu Yarıküresi'ndeki güçler dengesini sürekli bir müdahale süreci vasıtasıyla etkin bir şekilde koruma şeklinde ters bir strateji benimsemiştir. Soğuk Savaş'taki Amerikan kayıplarının Vietnam, Kore ve diğer küçük çatışmalar da dahil olmak üzere, yüz binin hemen altında olduğu, buna karşılık Birinci Dünya Savaşı'ndaki kayıpların yaklaşık 116,000 olduğu ve bunun da Soğuk Savaş'ın şiddetli bir mücadele olduğunu gösterdiği unutulmamalıdır.

Etkin dengelemenin korunması kararı İkinci Dünya Savaşı'nda algılanan bir politika başarısızlığına bir tepki olmuştur. Daha erken müdahalenin Avrupa dengesinin bozulmasını engellemiş ve belki de Japon maceraperestliğini durdurmuş olabileceği ve nihayet Amerika Birleşik Devletleri'nin bu çatışmada vermiş olduğu 400,000 kayıptan daha az kayba neden olmuş olabileceği savunulmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan etkin dengelemenin "enternasyonalist" duruşunun, sistemin kendini dengeleyeceği umuduyla doğanın kendi normal seyrini izlemesine izin verilmesinden daha üstün

olduğu şeklinde bir mutabakat oraya çıkmıştır. Soğuk Savaş bu stratejiye dayanarak yapılmıştır.

Soğuk Savaş Mutabakatı çatlıyor

1948 yılı ile Vietnam Savaşı arasında mutabakat devam etmiştir. Bununla birlikte, Vietnam dönemi boyunca Demokrat Parti'de etkin dengeleme stratejisinin aslında Doğu Yarıkkure'yi dengesiz hale getirdiği ve gereksiz çatışmaya neden olup bu şekilde diğer ülkeleri uzaklaştırdığı şeklinde bir görüş ortaya çıkmıştır. Bu görüş, etkin dengelemenin çatışma olasılığını arttırdığını, Amerikan karşıtı koalisyonların oluşmasına neden olduğunu ve en önemlisi dengesiz bir sistem riskini ve dengesizliğin sonuçlarını abarttığını savunmuştur. Vietnam, aşırı dengelemenin bir rneği sayılmıştır.

Karşı tez ise, etkin dengeleme bazı çatışmalar üretse bile Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın güçler dengesinin kendi normal seyrini izlemesine izin vermenin sonuçlarını gösterdiği şeklinde dir. Bu görüş, Sovyetler Birliği ile etkin ve hatta şiddetli bir dengelemeye girişmemenin Amerika Birleşik Devletleri açısından en kötü şartlarda çatışma olasılığını artıracadığını savunmuştur. Buna göre, Vietnam vakasında bile, etkin dengeleme daha kötü sonuçları önlemiştir. Uluslararası sistemin kendini dengelemesini isteyenlerin savı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin dengeyi etkin olarak sağlamasını isteyenlerin savı arasındaki atışma George McGovern'ın 1972 yılında Richard Nixon'a karşı yarışa girdiğinden bu yana kızışmıştır.

[Obama'nın 2008 kampanyası sırasındaki demelerini](#) ve göreve geldikten sonraki çabalarını [dikkatle incelersek](#), Amerikan dış politikasını, etkin dengelemeden, bölgesel güç dengelerinin kendilerini korumasına izin verme lehine uzaklaştırmaya çalıştığını görürüz. Taraftarlarının birçoğunun yapmasını beklediği gibi, bu politikaya birden bire geçmemiştir. Aksine, Amerikan politik sisteminin ve küresel süreçlerin izin verdiği lude diğer bölgelerden çıkarken, aynı zamanda Amerika'nın Afganistan'daki çabalarını artırarak yumuşak geçiş yapmıştır.

Obama'nın sistemin etkin dengelemesinden uzaklaşarak geçiş çabaları, ekonomik durumu istikrara kavuşturmak için fazla çaba göstermediği Avrupa'da ve sınırlı askeri yeniden konuşlanma dışında birkaç değişikliğin olduğu Uzak Doğu'da gorlmuştur. Suriye de onun bölgesel dengelelere dayanan stratejisine yönelik hareketini vurgulamaktadır. Suriye Başkanı Beşar Esad'ın rejiminin varlığını sürdürmesi bölgeyi dengesiz bir hale

getirecek ve önemli bir [İran etki alanı](#) yaratacaktır. Obama'nın stratejisi, muhalefete sınırlı gizli destek sağlamanın ötesinde müdahalede bulunmamak, daha ziyade bu sorunla bölgesel dengenin ilgilenmesine izin vermek olmuştur. Obama, Suudiler'in ve Türkler'in Esad'ın altını oyarak İranlıları engellemesini ve bunu Amerika Birleşik Devletleri öyle istediği için değil kendi çıkarları öyle olmasını gerektirdiği için yapmalarını beklemiştir.

Obama'nın bakış açısı, Soğuk Savaş'ın etkin dengeleme stratejisinin yarıküre egemenliğini tehdit eden büyük bir Avrasya gücü olmaksızın, Amerikan müdahalesinin Amerikan karşıtı koalisyonlar ve kesin olarak Amerika Birleşik Devletleri'nin etkin şekilde dengelemeye karar verirken korktuğu bir tehdit türü yaratmasının olası olduğunu savunan eleştirmenlerin bakış açısına dayanmaktadır. Bir başka deyişle, Obama Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'ndan alınan derslerin mevcut küresel sisteme uygulanacağına ve Suriye'de olduğu gibi, küresel gücün bölgesel dengenin yönetimini yerel güçlere bırakması gerektiğine inanmamaktadır.

Romney ve Etkin Dengeleme

Romney, etkin dengelemenin gerekli olduğu görüşünü benimsemektedir. Suriye olayında, Romney, sistemin sorunu ele almasına izin vererek, Obama'nın İran'ın sonuçlarına katlanmadan giriş çıkış yapmasına izin verdiğini ve esas meseleye gerçek bir çözüm getiremediğini savunmaktadır. Bu esas mesele, Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak'tan çekilmesinin İran'ın (veya kaosun) doldurduğu bir boşluk oluşturması ve sırası geldiğinde durumun Amerika Birleşik Devletleri'nin müdahale etmek zorunda kalacağı kadar tehdit edici veya istikrarsız hale gelmesidir. Bunu çözüme kavuşturmak için, İsrail'e yaptığı ziyaret sırasında Romney, sadece İran'ın sınırlandırılması için değil, İran sorunu için de kararlı bir çözüm istemiştir.

Romney, Obama'nın endişe edilmesi gereken önemli bir Avrasyalı egemenliği olmadığı görüşüne de katılmamaktadır. Romney, [Rusya'nın yeniden ortaya çıkışının](#) Amerikan çıkarları açısından önemli ölçüde ABD eylemi gerektiren potansiyel bir tehdit olduğunu belirtmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin Çin'in de bir tehdit oluşturduğunu tespit etmesi halinde, bunu dengelemek için bugün kullanılmakta olan kuvvet seviyesinin yeterli olmayacağını da öne sürmektedir. Romney'e göre, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları ile Soğuk Savaş'ın dersleri birbirine geçmiştir. Güçler dengesinin kendi normal seyirini izlemesine izin vermek Amerikan müdahalesini geciktirmekle kalmaz, aynı zamanda nihai bedeli de artırır. Ona göre,

Soğuk Savaş'ın sona erdiği şekilde sona ermesinin nedeni gerektiğinde savaş da dahil Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan etkin dengeleme olmuştur. Romney, etkin dengeleme olmaksızın, Soğuk Savaş'ın sonucunun farklı olabileceğini ve bunun Amerika Birleşik Devletleri'ne maliyetinin kesinlikle daha yüksek olacağını öne sürmektedir.

Romney'in küresel kamuoyuna karşı Obama'dan daha az hassas olduğunu da anlıyorum. Romney, dünyanın her yerinde bir Obama başkanlığına yönelik büyük beklentilere rağmen, Obama'nın küresel kamuoyunu kararlı bir şekilde etkileyemediğini belirtmektedir. Romney'e göre, bunun nedeni birbirleriyle çeliştiklerinden dolayı dünyanın isteklerinin karşılanmasının olanaksız olmasıdır. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, Eksen güçleri dışındaki dünya kamuoyu müdahale etmediğinden dolayı Amerika Birleşik Devletleri'ne kızmıştır. Ancak Soğuk Savaş ve cihat savaşları sırasında, dünya kamuoyu Amerika Birleşik Devletleri'ne müdahalede bulunduğu için kızmıştır. Romney'e göre, küresel kızgınlık Amerikan dış politikası için bir kılavuz olamaz. Obama'nın Amerikan karşıtı duyguların terörizmi ve Amerikan karşıtı koalisyonları kamçıladığını öne sürdüğü hallerde, Romney, belirli bir ülkenin önde gelen küresel güce karşı çıkmasına duyguların değil ideolojinin ve çıkarların neden olduğunu öne sürmektedir. Bu nedenle, duyguları yatıştırmaya çalışmak Amerikan politikasını gerçekçi bir seyirden saptıracaktır.

Kampanya Belagatine Karşı Gerçeklik

Amaçlarının (tutarlı bir dış politika ortaya koymak değil), sadece birbirlerini bozmak ve oyları almak olduğu politik bir kampanyaya yakalandılar, her birinin ortaya koymakta olduğu görüşleri size ayrıntılı şekilde vermeye çalıştım. Hiçbir şey, bunun bir başkanlık adayı açısından etkisiz bir seyir olduğunu ortaya koymasa bile, bizi gerçek konumlarını tespit etmek için eylemler ve ipuçları aramaya zorlamaktadır. [Söz konusu eylemlere ve ipuçlarına dayalı olarak, dış politika konusundaki görüş ayrılıklarının etkin dengelemeye karşı bölgesel dengelere dayanmaya indirgendliğini öne sürüyorum.](#)

Ancak bunun ülkenin karşı karşıya kaldığı tercih olduğunu söylemiyorum. Başından beri öne sürdüğüm gibi, büyük itibarına rağmen, Amerikan başkanlığı kurumsal olarak zayıftır. Anayasal ve politik olarak ve nihayet başkalarının eylemleri ile sınırlıdır. Japonya Amerika Birleşik Devletleri'ne saldırmamış olsaydı, Franklin Roosevelt'in yaptığını yapma özgürlüğüne

sahip olacağı kesin değildir. El Kaide 11 Eylül'de saldırmış olmasaydı, George W. Bush'un başkanlığının dramatik şekilde farklı olacağından kuşkuluyum.

Amerika'nın dış politikasını dünya biçimlendirmektedir. Dünya ne kadar etkin olursa, başkanlar o kadar az seçeneğe sahip olur ve bu seçenekler de o kadar küçük olur. Obama, Amerika Birleşik Devletleri'nin etkin dengelemeden kendini kurtaracağı bir alan yaratmaya çalışmıştır. Bunu yapmak anayasal yetkilerine girer ve bu suretle politik açıdan mümkün de olmuştur. Ancak, yeniden seçilmesi halinde uluslararası sistemin bu yolda devam etmesine izin verip vermeyeceği sorgulamaya açıktır. Jimmy Carter benzer bir vizyona sahipti, ancak İran Devrimi ve Afganistan'ın Sovyetler Birliği tarafından işgali bunu suya düşürmüştür. George W. Bush, ulus inşasına muhalefetinin 11 Eylül tarafından suya düşürüldüğünü ve başkanlığının kaçınmak istediği asıl olgunun ağırlığı altında ezildiğini görmüştür.

Başkanlar tarih yazar, ancak bunu kendi şartlarıyla yapamaz. Dört bir taraflarından gerçeklik tarafından sınırlandırılırlar ve rahatsız edilirler. Bir başkan seçerken, adayların seçilmek için söylemeleri gereken şeyleri söyleyeceklerini, ancak ne demek istediklerini söylediklerinde, hedeflerini mutlaka takip edebilmelerinin gerekli olmadığını unutulmaması önemlidir. Bunu yapma seçeneği sadece onlara bağlı değildir. Bu seçimde oldukça net iki dış politika bakış açısı vardır. Bununla birlikte, bunları takip etme kabiliyetlerine bakılmaksızın, başkanlık adaylarının eğilimlerinin bir nebze değeri olmasına rağmen, kazananın buna önem verme seviyesi net değildir.

Nihayet, yine de Amerikan başkanlığı başkanın yönetme kabiliyetini sınırlandıracak şekilde dizayn edilmiştir. En fazla yönlendirebilir, ancak, sıklıkla, bunu bile yapamaz. Başkanlığı perspektife yerleştirmek bizim de tartışmalarımızı perspektif içerisinde tutmamıza olanak sağlar.